

Omgaan met deining (1): leg stil die boot !

 Jolt Oostra

We roeien op de IJssel. Heel mooi, maar met de nodige risico's. Vooral sturen op de IJssel is iets wat niet vanzelf gaat. Wat is het dan prettiger dan een rubriek in de Bellnote, waar je zittend in je luie stoel, alles leest over het sturen op de IJssel? Zodat je in de boot precies weet waar je aan toe bent? En als die rubriek geschreven wordt door onze eigen Jolt Oostra, wat willen we dan nog meer? Veel lees- en leerplezier!

In 8 tot 10 afleveringen komen de meest "populaire" stuurvraagstukken aan de orde:

1. Stroom: waar wel/niet laten lopen
2. Stilliggen = gaande houden
3. Rondmaken op stroom 1.
4. Rondmaken op stroom 2.
5. Omgaan met deining 1: leg stil die boot!
6. Omgaan met deining 2: nooit ernaar toe.
7. Omgaan met deining 3: golftypen onderscheiden
8. Havens in- / uitvaren

In deze aflevering:

'Omgaan met deining: leg stil die boot !'

De boot loopt vol! Dat gebeurt nogal eens bij flinke deining, vooral met het (open) C-materiaal. Vervelend en vooral in de wintermaanden niet zonder gevaar, zoals nog niet zo lang geleden bleek. Een bemanning raakte toen te water en dat kan bij lage temperaturen slecht aflopen. Hoe komt dat nou en is er iets tegen te doen? Ja, er is hoop.

Deining kan veroorzaakt worden door wind en door motorschepen. Wind is meestal niet de oorzaak want tegen de tijd dat die echt flinke golven veroorzaakt moet je boot allang op de stelling liggen...

De deining op de IJssel wordt vooral veroorzaakt door motorschepen. Daarbij valt vaak op: hoe *kleiner* het schip hoe hoger de golven. Van grote vrachtschepen en vooral de moderne hebben we nauwelijks last. De nieuwste zijn namelijk met opzet zo ontworpen

want het veroorzaken van deining kost gewoon veel energie, lees: dieselolie. We dwalen af. Golven hebben twee eigenschappen die we in de gaten moeten houden: de **golfhoogte** en de **snelheid** waarmee ze op ons afkomen. Verder kan een steile, vlakke walkant een extra vervelend effect hebben want door de golfweerkaatsing kan de oorspronkelijke deining flink versterkt worden. De wal aan de stadskant bij de Wilhelminabrug bijvoorbeeld is hierom berucht!

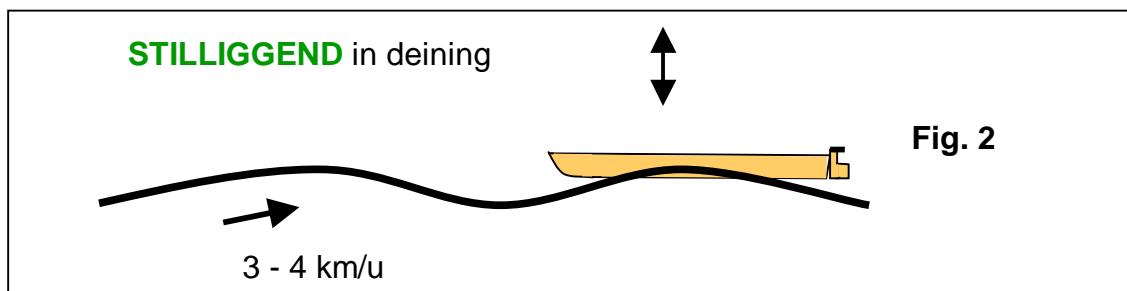
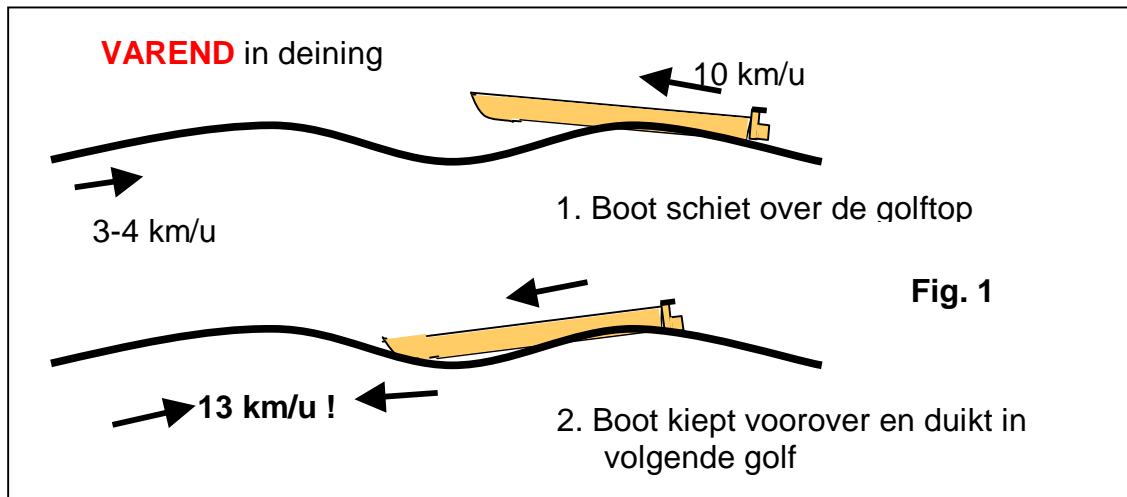
Wat kunnen we nu tegen dit geweld ondernemen? Dit:

1. Blijf ècht zover mogelijk uit de buurt van motorschepen. Bedenk dat iedere meter die je dichterbij bent de golven zo'n 5 -10cm hoger maakt. Houd wel rekening met eventuele zuiging vlakbij de wal.
2. Maak ruim op tijd je keuze: doorvaren of laten lopen.
3. Als je laat lopen maak dan zeer tijdig je keuze: parallel aan de deining of haaks erop. (Onderwerp voor een volgende aflevering).
4. Als je besluit door te varen moet je weten wat er - letterlijk - op je afkomt. Daarover gaat de rest van dit verhaal.

Hoe hoog is nu de snelheid waarmee de golven op je boot afkomen? Daar zijn ingewikkelde formules voor, maar ga er maar vanuit dat die snelheid zo ongeveer 1m/seconde is. Dat is ca. 3,5km/uur.

Een voorbeeld. Als je een motorschip tegenkomt en je besluit door te varen met je normale snelheid van ca.10 km/u dan bots je dus op de deining met 13,5 km/u. Wat er dan gebeurt is te zien in **Fig.1**. Door je voorwaartse snelheid

schiet de boot door over de top van de golf, het voorschip wordt niet meer ondersteund, kiept voorover en duikt recht in de volgende golf. 'Stampen' heet dat officieel en het gebeurt al vanaf een zéér lage snelheid. Resultaat: hozen!

Daarom, als de deining meer is dan een rimpeling geef dan Light Paddle of Laat Lopen & Houden om te voorkomen dat de boot gaat duiken. Vaak hoor je stuurlieden op dit moment het commando Hoog Scheren geven. Dat is in deze situatie een volstrekt cosmetisch commando. Het lost het probleem niet op maar verergert het juist doordat de boot op volle snelheid door blijft varen terwijl het omgekeerde nodig is. Dus: HAAL DE SNELHEID ERUIT!

Met andere woorden: als je een motorschip tegenkomt dat een ietsje deining produceert geef dan even Light

Paddle. Bij hogere deining geef je Laat Lopen en Houden (SB of BB), ook als de boot al keurig parallel in een golfdal ligt. NIET VAREN! Gevolg: de boot ligt stil en gaat wat op en neer (zie **Fig.2**) maar er komt geen water binnen.

Eén opmerking nog over het commando "Hoog Scheren". Dit wordt in 9 van de 10 gevallen onbewust "misbruikt" om de gevolgen van een eerdere inschattingfout te "corrigeren", zoals het niet tijdig stilleggen van de boot. Het voegt dan niets toe. Integendeel zelfs. Vergeet het dus. Berg het maar op in de categorie "Zinloos Gemeld". ■